Oświadczenie złożone
przez senatora Wadima Tyszkiewicza
w dniu 8 kwietnia 2025 r.

Oświadczenie skierowane do minister klimatu i środowiska Pauliny Hennig-Kloski

Szanowna Pani Minister!

W imieniu samorządów województwa lubuskiego pragnę zwrócić uwagę na narastające wyzwania w obszarze gospodarowania odpadami komunalnymi. Zebrane dane wyraźnie wskazują na konieczność podjęcia niezwłocznych działań na poziomie zarówno lokalnym, jak i krajowym w celu zapewnienia stabilności finansowej gmin, zwiększenia konkurencyjności w przetargach oraz skuteczniejszego wypełniania wymogów recyklingowych.

Stawki za gospodarowanie odpadami systematycznie rosną – podczas gdy w 2021 r. w jednej z gmin najniższa stawka wynosiła 17 zł, to w 2025 r. minimalna opłata wynosi już 30 zł, a najwyższa sięga aż 50 zł. Jednocześnie zaobserwowano względną stabilizację wytwarzanych ilości odpadów. Taki wzrost cen przy niezmiennej masie produkowanych odpadów wskazuje na coraz wyższe koszty obsługi systemu, co stanowi dodatkowe obciążenie zarówno dla mieszkańców, jak i dla samorządów.

Wiele gmin nadal musi dopłacać do systemu gospodarowania odpadami. Dopłaty wynosiły do 310 tysięcy zł rocznie. Wskazuje to, że gminy muszą przeznaczać coraz więcej środków na zapewnienie ciągłości odbioru i zagospodarowania odpadów, co z kolei ogranicza możliwości inwestowania w inne istotne obszary, takie jak infrastruktura drogowa czy oświata.

Gminy nadal zmagają się z problemem niespełniania ustawowych wymogów recyklingowych. Nieosiągnięcie wskaźników recyklingu to nie tylko problem w ujęciu finansowym i administracyjnym, ale przede wszystkim wyzwanie dla ochrony środowiska.

Kolejnym istotnym problemem jest ograniczona konkurencyjność na rynku odbioru i zagospodarowania odpadów. W większości gmin zgłosiła się do przetargu tylko 1 firma. Tak niska konkurencyjność często skutkuje wyższymi kosztami usług oraz mniejszą elastycznością ofert, co potwierdza wzrost cen dla mieszkańców.

Mając na uwadze powyższe, zwracam się do właściwych organów państwowych i instytucji z apelem o:

— po pierwsze, przyspieszenie prac nad nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w szczególności w zakresie wprowadzenia mechanizmów wzmacniających konkurencyjność na rynku odbioru i zagospodarowania odpadów oraz uelastycznienia procedur przetargowych, np. dłuższe okresy umów, rozwiązania zachęcające do udziału większej liczby oferentów;

— po drugie, zapewnienie systemowego wsparcia gmin w procesie podnoszenia poziomów recyklingu, m.in. poprzez kampanie społeczne i działania edukacyjne oraz dotacje na rozbudowę i modernizację infrastruktury selektywnego zbierania odpadów;

— po trzecie, dokonanie przeglądu i wprowadzenie mechanizmów stabilizujących koszty przetwarzania odpadów, w tym rozważenie dopłat celowych bądź ulg dla instalacji przetwarzania odpadów oraz rozbudowy systemów kaucyjnych dla wybranych frakcji opakowaniowych;

— po czwarte, usprawnienie procedur administracyjnych związanych z kontrolą poziomów recyklingu, tak aby zmniejszyć nakłady co do czasu i kosztów ponoszonych przez gminy w związku z postępowaniami dotyczącymi niespełnienia wymagań ustawowych;

— po piąte, zapewnienie samorządom realnego wsparcia ze środków ROP – rozszerzonej odpowiedzialności producenta; zgodnie z wnioskami przedstawianymi przez prezydentów, burmistrzów i wójtów część tych środków powinna bezpośrednio trafiać do gmin, aby umożliwić rozbudowę oraz modernizację systemów gospodarki odpadami komunalnymi i wesprzeć ich finansową stabilność.

Stabilny i efektywny system gospodarki odpadami jest kluczowy z perspektywy nie tylko obowiązku prawnego, lecz także troski o komfort i dobro mieszkańców oraz środowisko naturalne.

Z poważaniem
senator RP
Wadim Tyszkiewicz